

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף כו

משנה: הפייס השלישי - היו מכריזים בעזרה שרק מי שלא זכה בקטורת מעולם, שיבוא להשתתף בפייס על כך.

הפייס הרביעי - היו מכריזים בעזרה שגם מי שזכה פעם להעלות את האיברים של קרבן התמיד מהכבש למזבח, וגם מי שלא זכה, שיבואו להשתתף בפייס על כך.

גמרא: מעולם לא הקטיר כהן קטורת שתי פעמים, לפי שהיא הייתה מעשירה את העוסקים בה, ורצו לתת גם לאחרים להתעסק בה כדי שיתעשרו.

אמר רב פפא לאביו: מהפסוק "...וְשִׁמּוּ קֶטֶרֶת בְּאַפִּי וְכִלִּיל עַל מִזְבֵּחַ: בְּרֹךְ יְהוָה חֵילוּ..." אנו לומדים שהקטורת מעשירה, א"כ יש ללמוד שאף עולה מעשירה, שהרי נאמר באותו פסוק "וְכִלִּיל עַל מִזְבֵּחַ" (= "כליל" היא עולה המוקטרת כליל על המזבח)?

אמר לו אביו: כיון שעולה מצוה שהרי היא באה גם בנדבה, וקטורת אינה מצויה, שהרי היא באה רק פעמיים ביום, לכן מסתבר שהעושר המוזכר בפסוק הולך על קטורת ולא על עולה, שאם לא תאמר כך א"כ נמצאו כולם עשירים.

א"ר יוחנן: לא עושים פייס על תמיד של בין הערביים, אלא כל כהן שזכה בפייס עבודה מסויימת בשחרית עושה את אותה עבודה בין הערביים. אבל על הקטורת כן היו מפייסים שוב בין הערביים.

קושיא מברייטא: כשם שמפייסים לו בשחרית, כך מפייסים לו בין הערביים. "לו" בלשון זכר הכוונה לתמיד.

כשם שמפייסים לה בשחרית, כך מפייסים לה בין הערביים. "לה" בלשון נקבה הכוונה לקטורת.

בשבת היו עושים פייס גם בין הערביים, לפי שהיו משמרות מתחדשות, ובבין הערביים עבד משמר אחר.

(המשך בדף הבא ↓)

קושיא: לפי מה שסברנו בהתחלה - שגם בין הערביים עשו פייס לקרבן תמיד, א"כ נמצא שהיו הרבה יותר מארבע פייסות שאמרה המשנה?

תירוץ: כל הכהנים היו באים בבוקר, ואז היו עושים פייס גם על תמיד של שחר וגם על תמיד של בין הערביים.

למדנו במשנה - שהפייס הרביעי היה מי מעלה את מהכבש למזבח:

הטעם של התנא של משנתנו שעשו על זה פייס, משום ש'ברוב עם הדרת מלך' ולכן הוסיפו עוד כהן שיעלה את האיברים מהכבש למזבח. ולדעת רבי אליעזר בן יעקב לא עשו על זה פייס, אלא אותו כהן שזכה בפייס להעלות את האיברים לכבש הוא מעלה אותם אח"כ למזבח, משום שאין זה דרך ארץ שכהן אחר יעשה זאת, משום שהדבר נראה כאילו העבודה היא טורח עליהם.

אמר רבא: רבי אליעזר בן יעקב לא סובר כרבי יהודה (לעיל כה: שאמר שלא היו עושים פייס על עבודת המחתה), וכן רבי יהודה לא סובר כרבי אליעזר בן יעקב (שאמר שלא עשו פייס מי מעלה את האיברים מהכבש למזבח), שאם לא תאמר כן נמצא שיש רק שלוש פייסות ולא ארבע. (שהרי לשיטת ר"א בן יעקב חסר פייס אחד, וא"כ עליו להוסיף את הפייס על המחתה, וגם לשיטת רבי יהודה שלא עשו פייס על המחתה חסר פייס אחד, וא"כ עליו להוסיף את הפייס מי מעלה איברים למזבח).

ממשיך רבא ואומר: ואם תמצא תנא הסובר שהיו במקדש חמש פייסות, בהכרח שהוא לא סובר כר"א בן יעקב ולגם לא כרבי יהודה, אלא הוא סובר שפייסו גם על המחתה וגם על העלאת האיברים למזבח.

משנה: קרבן התמיד היה קרב במספרים שונים לפי השתנות הזמנים.

הולכת איברי קרבן התמיד בשחר - נעשית בתשעה כהנים: חמישה לאיברים, ועוד ארבעה לקרביים, סולת, חביתין, ויין (לניסוך היין).

בחג הסוכות בעשרה – התשע הנ"ל + 1 לצלוחית המים בשביל ניסוך המים.

(המשך בדף הבא ↓)

תמיד של בין הערביים באחד עשרה – $9 + 2$ לשני גזירי עצים - שמצוה להוסיף על המערכה בין הערביים. (אבל שני גזירי העצים שהיו מוסיפים בבוקר לא נמנו לעיל בבוקר, בגלל שהיו מניחים אותם עוד קודם לשחיטת התמיד).

תמיד של שחר בשבת באחד עשר – $9 + 2$ לשני בזיכי לבונה של לחם הפנים.

תמיד של שחר בשבת של חג סוכות שנים עשר – $9 + 2$ לשני בזיכי לבונה $1 +$ לצלוחית ניסוך המים.

גמרא: רבי אבא מוכיח, שניסוך המים בחג היה רק בשחרית ולא במנחה. שאם לא כן הרי בתמיד של בין הערביים בחול של חול-המועד סוכות גם היו שנים עשר $(9 + 2)$ גזירים $+ 1$ צלוחית מים), ומדוע נקטה המשנה דווקא 'בשבת שבתוך החג'.

ורב אשי הביא לכך ראייה נוספת מהמעשה שרגמו העם את המנסך באתרוגים, שכמובן ארבעת המינים נלקחים רק בשחרית ולא במנחה.

מניין לתמיד של בין הערביים: ישנם שני פסוקים בענין הבאת שני גזירי עצים. א. "והאש על המזבח...ובער עליה הכהן עצים בבוקר בבוקר" - בפסוק זה מודגש 'הבוקר' והוא מלמד על הבאת שני גזירי עצים בתמיד של שחר. ב. "ונתנו בני אהרון הכהן אש על המזבח וערכו עצים על האש" - לכאורה פסוק זה מיותר ללמד על הבאת הגזירים בתמיד של בין הערביים.

ואימא אידי ואידי: לא יתכן לומר שהפסוק השני מצריך עוד שני גזירי עצים לתמיד של שחר – בגלל שינוי הלשון שבין בני הציוויים.

אמנם הפסוק הראשון מדבר בלשון יחיד ללמד שכהן אחד מביא את שני הגזירים, ואילו הפסוק השני מדבר בלשון רבים ללמד ששני כהנים מביאים אותם – אבל עדיין היה צריך להיות כתוב את שני הלימודים באותו מטבע לשון (כגון 'וביער - וביערו'). אלא בהכרח שכוונת הפסוק השני ללמד על תמיד של בין הערביים.

פייס פעמים יג: כמו קרבן התמיד שהיה קרב במספרים שונים לפי השתנות הזמנים, כך גם מספר הדברים שהוגרלו בפייס.

(המשך בדף הבא ↓)

יג': קרבן תמיד שבכל יום (9 + שחיטה, זריקה, דישון מזבח הפנימי, ודישון המנורה = 13).

יד': תמיד של שחר בחג הסוכות - 13 + 1 לצלוחית לניסוך המים.

טו': תמיד של שחר בשבת - 13 + 2 בזיכי לבונה.

טז': תמיד של שחר בשבת חג הסוכות - 15 + 1 לצלוחית המים.

יז': זהו כדעת רבי יהודה הסובר שהיה עוד פייס - למי שמעלה את האיברים מהכבש למזבח (אבל רבי אליעזר בן יעקב חולק וסובר שכל כהן שזכה בעליה לכבש היה חוזר ומעלה את האיבר מהכבש למזבח).

משנה: קרבן ציבור עולה של איל - קרב ב11 כהנים. וקרבן של פר - קרב ב24 כהנים. אבל כהן שהקריב קרבן יחיד יכול להעלות את כל האיברים בעצמו.

ההפשט והניתוח של הקרבן - שווים בקרבן ציבור ויחיד, ששניהם כשרים לעשותם בזר שאינו כהן.

גמרא: מניין להפשט וניתוח ששווה בזר: נאמר בפסוק 'והפשט את העולה וניתח אותה לנתחיה' ולא כתוב מי יעשה זאת. ומיד אחר כך כתוב 'בני אהרן הכהן אש על המזבח' - ללמד שדווקא נתינת האש מצריכה 'כהונה' ולא הפשט וניתוח.